

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafu Român eșe Duminec'a și Joi'a, la fie-care două săptămâni cu adausulu Foisioriei. — Prenumeratiunea se face în Sibiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori fiancate, adresate către espeditura. Pretulu pnenumeratiunei pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50 cr.

Nr. 23.

ANULU XXV.

Sibiu 20 Martiu (1 Apr.) 1877.

Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl., iara pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru strainetate pre anu 12 fl., pre o jumetate de anu 6 fl. v. a. Inseratele se platescu pentru atât'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Brosiura politica.

„L'état roumain et la paix de l'orient. Neutralisation de la Roumanie. Par Frédéric Damé. Bucarest 1877.”

(Urmare din nr. tr.)

„Er'a eroica a staturiloru romane pare a se fi incheiatu prin tratatele dela 1391 și 1511, reinoite, celu dintăiu la 1466 și celu de alu doilea la 1529. Putea crede omulu ca ôr'a de organizatiune și desvoltare pacifica, că pentru tôte staturile din Europ'a la rendulu, loru a sunatu și pentru densele”. Asiă introduce autorulu schiti'a cea scurta despre fenomenulu dela finea seculului alu XVI și dela inceputulu seculului alu XVII, despre Mihaiu Vitezulu, și adauge ca: „mai eră lipsa de sânge și de ruine, pentrucă din sinulu natiunalității probate sa ese unu poporu unitu, care sa guste în securitate fructele unei păci și civilisatiuni fecunde”.

Vorbesce mai departe despre o dorintia ce turmentă inimile românilor din drépt'a și stâng'a Milcovului, dela nordulu și sudulu Carpatiloru; patriotii cei adevărati și spiritele politice 'și aduceau aminte ca Traianu n'a voitu sa intemeieze o colonia fragmentaria, ci unu statutu puternicu situatu în giurulu Carpatiloru, fortarétia naturala la portile imperiului. Dice ca Stefanu realiză pe unu momentu ide'a acést'a, dăra inimicii dela vestu și ostu, dela nordu și sudu, l'au facutu sa se gândească ér' la salutea patriei sele natale, Moldavi'a. Abiă dupa unu seculu Mihaiu Vitezulu bate pe turci dela Dunare cuprinde Vidinulu și Nicopolea, trei ani mai tardiu ocupa Transilvani'a, intra în Sibiu și în triumfu în Alb'a-Iuli'a; în 1600 se incoronéza în Iassi domnu alu Moldaviei. Daci'a antica, dice brosiur'a, eră constituita și déca unu jumetate de seculu se bucură de pace și de linisce, crestinatarea vedea formându-se o bariera neînfrânta între crestinatate și islamismu. Inse Ungari'a și Poloni'a care protegeau de doi seculi acést'a bariera, fiinduca erau preocupate de interesele loru particulare, se inarmara pentru că sa o restórne. A fostu unu blastemu eternuca staturile aceste au întreprinsu campani'a contr'a acestui statutu în nascere. Spre a intări autorulu deductiunile sele citéza cuvintele istoricului Engel, prin care confirma, ca Michaiu a ajutat pe Europ'a a se ingradi contr'a barbarismulu turcescu.

In urm'a celoru enarate în partea de care ne despartim spre a trece la a sieptea pare o ironia cându cetim titlatur'a: „Confédération chrétienne des Carpathes”. Lips'a unei confederatiuni contra islamismulu a fostu destulu de simtita. Domnii Munteniei și ai Moldaviei, regii Poloniei și ai Ungariei în seculii XIV și XV reveneau desu asupr'a acestei idei, cărei s'a datu espressionu prin tratate și carea tiente a reuni pre români, unguri și poloni într'o republica creștina. „Documente mai nôue estrase din archivele Venetiei arata, ca Venetianii și pap'a Sixtu alu IV si-au pusu tôte silintiele spre a sustien ide'a acést'a și de a împedecă separarea intereselor între aceste trei statuti. Totu conspiră pentru reesit'a acestui proiectu: interesulu generalu alu Europei, progresulu islamismulu în presentu și desvoltarea Austriei și Rusiei în viitoriu. Unu singuru lucru se

opune, egoismulu Poloniei, și alu Ungariei. Egoismulu care triumfa și dicteză suveraniloru Poloniei și Ungariei politic'a cea fără ratiune, care a trebuit sa se sfersiésca cu caderea successiva a acestoru două statuti și cu descuragiarea staturiloru române”.

Atingendu nisuintiele cuceritóre ale Poloniei și Ungariei, arata cum aceste s'au slabit pre sine inse-le și cum prin descuragiarea romaniloru se deschidu portile în staturile române pentru fanarioti, cari cultivéza slabi-ciunea într'ensele.

Partea a opt'a trece în revista întâlnirea intereselor austriace și rusesci de a-si supune peninsul'a balcanica. În luptele aceste se gasesce Ungari'a fără independentia, și Poloni'a în fine impartita; staturile române perdu din teritoriu prin cessionile facute de turci, din unu teritoriu ce nu eră alu loru. Cu tôte aceste în români reinvie simtiulu natiunalu și prin întâlnirea intereselor aratate necesitatea unui statutu intermediariu în sistema europeană.

În partea a nou'a arata brosiur'a cum Franci'a, dintre puterile occidentali, incepe a aretă interesu de tierile române. Napoleonu I în conferinti'a dela Erfurth inca nu pricepea insemnatatea acestoru tieri și eră aplecatu a le cedă Rusiei pentru aliantia contr'a Angliei. În esilulu seu pe insul'a St'a Elen'a si-a recunoscutu gresial'a. Criticându tratatulu dela 1815 a disu Napoleonu I:

„Rusi'a nu trebuie lasata sa usurpeze protectoratulu provinciiloru dunarene; Rusi'a este din natur'a sea dispușă pentru invasiune, mai curendu séu mai tardiu, ea va face o iruptiune în Europ'a.”

Talleyrand a cuprinsu insemnatatea tieriloru dunarene în urmatórele cuvinte: „Centrulu de gravitatiune alu lunei nu este nici la Elbe nici la Adigi'a, ci colu josu la fruntariile Europei, la Dunare.”

În tempulu restauratiunei, în Franci'a, barbatii de statutu de acolo nu pricepeau insemnatatea tieriloru dunarene. Angli'a singura avea vederi chiare, fără de a cercă remediulu. Trecerea rusiloru preste Prutu a destepat pre puterile apusene spre a se aliă contr'a Rusiei. Inse invingerile din Crime'a n'au produsu ceea ce trebuia se produca, pentrucă puterile de-si au luat în mâna caus'a provinciiloru dunarene Romani'a și Serbi'a, au vrutu sa combine binele cu reulu, viitorulu cu trecutul, au cedatu în drépt'a, au cedatu în stâng'a și asiă au ajunsu la tratatulu din 1856 din care abiă a mai ramas ce-va pâna astadi.

Puterile au avutu în vedere prin reconstituirea principatoru române într'unu statutu radicare a unei bariere între Turci'a și Rusi'a, care sa fia totu odata pét'r'a fundamentala pentru o ordine nôua sociala în orientu. Neintielegerile între puteri, pentrucă unele voiau o desvoltare successiva a populatiuniloru creștine în orientu, condusa și priveghiata de puteri, alte pentruca nu vedeau bucurosu nasceră de statuti nôue la fruntariile lor, au avutu urmrea ca lucrulu inceputu a remasu pe jumetate; atât'a a fostu totu rezultatulu ca Romani'a s'a neutralisatu. Puterile au pusu mai multu pondu pe sustienerea integrității imperiului otomanu adaugendu dorinti'a Rusiei că fără intardiare sa îmbunătățiesca (pôrt'a) sôr-

tea populatiuniloru sele; cu tôte ca lord Stanley dicea în an. 1856: Mantuirea Turciei aterna mai multu de lucrările sele decâtu dela ascurarea ce i-o dă occidentulu”.

Turci'a inse n'a satisfacutu asteptăriloru Europei. Miscările din Bosni'a și Erzegovin'a în fine resbelulu cu serbii au fostu urmările, și pre langa acestea concentrarea armatei rusesci la Prutu.

Romani'a, în aceste grele impregiurări, n'avea decâtu o datorintia, de a paștră o neutralitate absoluta. Cu tôte simpatiele ei pentru creștinii din orientu îngagiati în lupta, cu tôte ca Pôrt'a i nega drepturile ei consacrate, recunoscute solemnulu de puterile garante, cu tôte dificultățile ei interioare a pazitu și n'a slabit neutralitatea ei nici unu momentu. Inse dupa starea lucrurilor de astadi neutralitatea ei asigurata de puterile garante este numai o neutralitate relativa.

Pentru sustienerea păcei, dorita din tôte părțile, Romani'a are lipsa de a i se garantă din partea puteriloru garante o neutralitate absoluta, că cea a Belgiului.

Ide'a acést'a o desvôlta brosiur'a în partea a diecea cu istori'a mai nôua în mâna, provocându-se la evenimentele din Elveti'a la 1798 și 1813 și la cele din Belgiu la 1870—71. Cea dintăiu cu o neutralitate relativa a fostu calcata de francesi și de austriaci; cea din urma a fostu respectata de germani și de francesi.

Proclamându Europ'a neutralitatea Romaniei, fiindu ea unu statutu natiunalu latinu, aru avea avantagiulu, ca prin intărirea acestei natiunalități s'aru împedecă reunirea slaviloru de nordu și de sudu. Austri'a, care la cea mai mica miscare între slavii ei, aru veni în mari perplexități, aru trebui sa se recunósca ca statutu român pentru ea este salv'a garda indispenabila. Slabirea statului român aru aruncă pre Austri'a în impregiurări necunoscute. Disparitiunea lui aru fi perderea ei. Din'a cându Austri'a aru trebui sa se lupte cu Rusi'a la Dunare aru veni de sine. Autorulu brosiurei nu crede ca s'aru află unu barbatu de statutu, nici în Vien'a, nici în Budapeșta, care sa se învôiesca la o impartire a Turciei, pentrucă nu crede ca s'aru află vre-unulu care cu ochi binevoitori sa véda gurile Dunarei în mânilu Rusiei și punerea în contactu a slaviloru de nordu cu cei de sudu.

Arata ca și Franci'a, Angli'a, Germani'a și Itali'a au interesu la stabilirea neutralității absolute a Romaniei, pentrucă altcum Rusi'a le-aru surprinde pre aceste amenintându-le isvórele lor de esistencia.

Neutralitatea absoluta este unic'a garantia pentru pacea în orientu și unic'a pentru ecuilibrulu european. (Va urmă).

O nôua impartire a cercuriloru de alegere dietali în Transilvani'a.

În curendu Transilvani'a va vedé realizându-se o nôua impartire a cercuriloru sele de alegere dietali. Elementulu domnitoriu inca totu nu se crede deplinu asigurat în egemoni'a sea prin rezultatele legislatorice de pâna acum și de aceea nu e mirare, ca nu se mai inchide sirulu reformeloru relativu la Transilvani'a. Dupa proiectulu de nôua impartire a cercu-

rilor de alegere, care în curendu se va substerne dietei spre acceptare, numerulu deputatoru ce-i trimite Transilvani'a în diet'a din Pest'a rămâne aprôpe neschimbatu. În locu de 75 se voru trimite în viitoriu 73 deputati. Schimbările radicali se facu inși în impartirea acestoru 73 deputati pe singuratecile cercuri de alegere și anume staruiesce proiectulu de lege a concentră elementulu magiaru pre câtu numai se va puté și a sparge maioritățile nemagiare.

Mai bine se va vedé acést'a tendintia din modulu de impartire inși ce-lu reproducemu aici:

Comitatulu Sibiuului (nesocotindu cetatea Sibiu) va alege pe viitoriu 5 deputati, precându părțile integrante ale acestui comitatu, fostele scaune Sabiu (fără cetate), Nocrichi, Mercurea și Sebesiu alegeau înainte de arondare 7 deputati, prin urmare elu pierde acum celu putien 2 deputati, căci nici nu sunt socotite părțile alaturate la acestu comitatu din comitatele Albei superiori și inferiori. Comitatu Ternavei mari (nesocotindu cetățile Sighisior'a și Mediasulu) va alege 4 deputati pre cându părțile lui integrante, — fără de a socoti părțile anectate, din comitatulu Albei superiori prin arondare — scaunele de odiniora: Sighisior'a, Mediasiu, Coahalmu și Cincu mare alegeau împreuna 8 deputati. Pierderea e dăra celu putien 4 deputati și, déca vomu consideră părțile din comitatulu desființiatu prin arondare alu Albei superiori, siguru 5 mandate. Comitatu Bistritia—Nasendu (socotindu-se și cetatea Bistritia) va trimite 2 deputati pre cându părțile sele integrante, fostele districte Bistritia și Nasendu aveau 4 mandate dietali, prin urmare pierde 2 deputati. Comitatu Unedórei (românu) remane totu cu numerulu mandatoru ce le a avutu și înainte de arondare. Elu trimite 6 deputati. Părțile lui integrante sunt fostulu comitatu alu Unedórei, ce trimitea pâna acum 2, cetatea și scaunulu Orestiei ce trimitea 2, opidele Hatiegu și Unedór'a ce de asemenea tramiteau 2 deputati, și 2 1/2 cercuri scaunali din fostulu comitatu alu Zarándului. Comitatu Brasiovu, care mai înainte că districtu (fără de orasiulu Brasiovu) alegea unu deputatu mai castiga unu alu doilea mandatu.

Dăra comitatele magiare, cari au remasu la arondare aprôpe nealterate, câștiga în mandate: Alb'a inferiôra 4 (pâna acum 2), Ciculu 4 (pâna acum 2), Odorheiu 3 (pâna acum 2), Treiscaunele 4 (pâna acum 2), Olasiulu 4 (pâna acum 2). De asemenea câștiga comitatele magiare modificate séu create sub unu nume nou prin arondare: Szilagy 9 deputati (părțile lui integrante: Solnoculu de medilocu, Crasn'a, scaunulu Agrisiu din Dobâc'a și Zilah alegeau mai înainte la olalta 5 deputati); Solnocu-Dobâc'a 5 (părțile lui integrante Solnoculu interioru cu unele comune din Cetatea de pét'a și Dobâc'a alegeau pâna acum la olalta 4 deputati); Muresu-Turd'a 5 (părțile sele integrante, scaunulu Muresiu și părți din comitatulu Turdei alegeau mai înainte 4 dep.). Comitatele Turd'a-Ariesiu cu 4. Ternav'a-mica, cu 2 și Fagarasiulu cu 2 remanu neschimbate.

Pentru a asigurá și mai bine preponderanti'a elementulu magiaru fatia cu natiunalitățile nemagiare, proiect-

tulu nou de lege radica censulu la 10 fl. si sustiene si mai departe privilegiulu ce l'a avutu nobilimea la alegerile dietali. De o parte cu unu censu atatu de urcatu, ier' de alta parte cu dreptulu feudalu ce l'u au nobilii, magiarii voru scote cu vreme din parlamentulu loru pre nemagiarii si asiá vomu vedea in diet'a din Budapest'a numai pre natiunea genetica magiara legiferandu si disponendu dupa bunulu placu de sórtea tiei si a celorlalte natiuni.

Precum cetimu in „Hon“ preparativele pentru introducerea legi noué electorale, se facu dejá de acum, pentruca, intrandu legea in vigóre ea sa se póta pune immediatu in lucrare. In ministeriulu de interne s'a tînutu o conferintia pentru a satorí modalitátile compunerii listelor electorale. Comitetele s'au avisatu — la casu cându legislativ'a aru votá legea electorale — a prepará lucrurile astfeliu: cá impartirea cercutiloru si satorirea listei electorale sa póta urmá dejá in lun'a lui Maiu.

Revista politica.

Incepemu de asta-data revist'a nóstra cu lucruri cari nu au séu nu paru a avea insemnatate mare politica. Este vorb'a de avansamentulu de primavéra in armat'a comuna. Foile competente ne spunu ca avansári in graduri inalte de asta-data nu voru avé locu; mai multe voru fi la trupa si cu deosebire la infanteria.

De alta parte cetimu ca in decursulu lunei lui Maiu artileri'a de câmpu se va ajustá completu cu tunuri noué. „*Ordre de bataille*“ pentru esercitiile in arme din anulu acest'a e fórté pacinica. Siese regimete se voru dislocá in alte garnisóne dupa terminarea exercitiilor. „P. Ll.“ inse adauge, ca dupa cum stau astadi lucrurile, suntu permise unele indoieli déca pâna in tómná nu se voru face schimbári in pacinic'a „ordre de bataille.“

Indoial'a acést'a din partea unui diurnalu despre care lumea sustiene ca are relatiuni cu ministeriulu de externe este curiósa in feliulu ei si aru gasi póte óre-care explicatiune in telegram'a din Ruscicu dela 28 Martiu, in care se dice, ca unu ordinu alu ministeriulu de resbelu din Constantinopole a dispusu mobilizarea la momentu a armatei teritoriale din Vilaietulu Dunarei, care face cam 25,000 combatanti.

Intr'aceea porumbiteile cu ramurelulu de olivu in ciocu sbóra si asigura ca pacea se va sustiené. „P. Ll.“ inca ni-o promite acést'a si ne spune terminulu pâna cându. Acést'a fóia dice ca diplomati'a va mai lucrá pâna dupa pascele rusesci, asiá dara cam scurtu terminu, de vre-o 8—10 dile.

Generalulu Ignatieff va fi ajunsu pâna acum la St. Petersburg. Missiunea lui diplomatica este implinita. Unu tempu scurtu si lumea va aflá din evenimintele ce se voru desvóltá, mai multu decâtu din conjecturárele cari ni le da diuaristic'a cea mai mare pe fia-care di.

Cuulu, care este inca veritu in actiunile diplomatice si impedecea pacea orientala, este Muntenegrulu, care s'a abatutu dela pretensiunea unui portu, persista inse pre lángha pretinderea fortaretiei Nicsici si a pasului Dug'a, pe care pórt'a inca nu este aplecata alu dá din mâna. Montenegrenii arméza asiá dara din tóte puterile si dupa espirarea armistitiului, prolongitu pâna la 12 Aprile n., voru incepe iérsi ostilitátile. Déca nu va fi alt'a, acést'a inca e destula pórt'a deschisa spre a intrá in cestiunea orientala.

„Corespondinti'a Politica“ prime-sce din Chisineu nisce sciri, din cari s'aru pareá ca acolo se bate dejá tob'a de alarma.

„La 19 a. c., cuartirulu generalu cu siefulu statului maioru Nepokoiczky s'a intorsu dela Odes'a la Chisineu, unde s'au conchiematu indatu sieffi tuturoru corporiloru la o conferintia de trei dile. Totu de odata se anuntia, ca artileri'a armatei de sudu, care are 505 tunuri de câmpu (intre cari 76 tunuri de munte si 350 de fortaretie) se va mai sporí cu 14 baterii de cavalerie. In fine se mai dice, ca la finitulu lunei voru sosí in Ungheni 70 locomotive si 760 vagóne, care voru stá la dispositiunea speciala a comandai armatei, pentru a completá comunicatiunea pe cáile române. Cá comandantu alu asiá numitei armate litorale, care constá din trei divisiuni, se va numí guvernatorulu din Odes'a, generalulu Semeka.“

Si din Caucazu primesce „Corespondinti'a Politica“ nisce sciri fórté resbelnice. Trupele ce stau sub generalulu Melikof, s'au sporitu cu siase brigade din Russi'a européna, si pâna la 1 Aprile voru trebui sa ajunga numerulu de 150,000 ómeni.

Unele diuare straine primescu din Constantinopole scirea, ca Sultanulu va rechiemá pe Midat-pasi'a, din ace-lasi motivu din care l'a departatu, adeca de tém'a miscarei care din ce in ce cresce mai tare.

Diet'a Ungariei.

In nrulu precedentu amu amintitu pe scurtu despre votarea legi de imprumutu in diet'a Ungariei. Intr'unu scurtu estrasu punemu inaintea cetitoriloru o dare de séma despre desbaterea acelu imprumutu, ce avú locu in cas'a deputatiloru in siedinti'a dela 27 Martiu.

Dupa unele cuvinte de introducerea din partea referentulu *Ordody*, se radica in numele „partidei liberale independente“

Lukács: Regimulu nu scie ce cere, cas'a nu scie ce votéza (aprobare in stâng'a, contradicere in drépt'a). Regimulu nu scie déca va fi vre-odata in stare sa se folosésca de imputernicirea ce cere; cas'a iérsi nu scie de va ajunge imputernicirea vre-odata sa se aplice. Regimulu insusi a declarat, ca nu póte stá bunu, déca i va succede operatiunea; legislativ'a din partesi nu scie, déca aceea ce decretéza se va si duce in indeplinire. Unui regimu, care in Vien'a a facutu unu fiasco asiá de mare elu si partid'a lui nu póte sa-i voteze politia in bianco.

Al. *Bujanovics* declara in numele partidei senyeiane respingerea proiectului. Déca se sustiene, ca scopulu proiectului nu este a se cautá in depurarea datoriei flotante, ci tientesce cu deosebire la o plasare favorabila a imprumutulu de 80 milióne, oratorulu e de parere, ca astfeliu de operatiune pentru radicarea momentana a hartiiloru nóstre de statu nu e admisibila.

E. *Simonyi* nu voiesce sa dea regimulu ocaziune de a incheiá imprumutu cu unu consortiu, cu care a contractatu pe cele de mainainte. Consortiulu acest'a face imprumutulu aternatoriu de conditiuni straine de imprumutu. Odata, la imprumutulu de 76 1/2 milióne a silitu pe regimu la concessiunea drumului de feru Temisiór'a—Orsióv'a, de alta data la alte 76 1/2 milióne l'a silitu la acceptarea tratatului de comerci cu Romani'a.

Zsedenyi este pentru proiectu.

Min. de fin. *Széll* desvóltá o polemica indreptata contr'a oratoriloru de mainainte. De vre-o câte-va dile incóce ér' s'a intuneatu orizontulu, sperezu inse ca întórcerea spre bine nu va întârdiá; tocm'a pentruca siansele se schimba asiá de desu sustiene

modulu propusu de densulu, cá celu mai potrivit referintieloru de fatia. O schimbare repentina ne póte aduce folóse asiá de mari, încátu altmintrea nu le-amu mai puté ajunge.

Dupa ce vorbira *Helfy* si *Mocsáry* dice *Ragalyi*: De óre-ce tiér'a merge fára a se oprí spre bancrotta, e mai bine, cá inevitabilulu sa se intemple adi decâtu mâne. Unde erogatele suntu pururea mai mari decâtu veniturile, trebuie sa urmeze concursulu. Oratorulu face alusiuni la tîenut'a energica a Turciei, pe cându Ungari'a se pléca necontentitu. Tiér'a nóstra nu capata bani, pentru-ca aru fi vre-o sperantia de ai puté plati, ci pentru cá sa ne incurce. S'a veditu ca cu puterea nu se póte apropiá nimenea de noi, asiá acum se facu incercári cu vicleni'a si mai târdiu voru sa ne dica, fiti buni bucurosi cá ni se face mila de voi seraciloru, si ve ajutamú (ilaritate). Oratorulu scie ca regimulu nu se gândesce a duce in deplinire conversiunea, ci de a pune vre-o doi bani in cassele cele góle, si de aceea respinge proiectulu.

Tisz'a min. pres. intaritatú. Pe cuvintele celoru din stángha estrema nu se pune nici unu pondu, pentru aceea le da absolutoriu in privint'a consecutiiloru dupa afirmatiunile loru cele neadeverate. (Miscare in stángha estrema). Despre cele promise de densulu si va dá comptulu cu consciint'a sea, inse elu n'a promisú nici odata lucruri, de cari elu a pututu prevedé ca nu se potú realisá. De alta parte datorii lui este, cá a cármaciului, de a nu parasí nai'a in sórtea ei, la celu dintáiu ventu nefavorabilu, ci de a o salvá, pentru-cá cu tempulu sa o póta conduce in portulu doritu.

Intorcendu-se cátra *Lukács* incheia min. pres. Disulu oratoru a denegatu regimulu ori ce capacitate; déca opozitiunea e petrunsa de convingerea acést'a atunci aru trebui sa dea regimulu plenipotentia de a indepliní operatiunea planuita, póte se implinesce proverbiulu nemtiescu: „*Der Dumme hat's Glück*.“ (Aplause).

Resultatulu este cunoscutu. S'a primitu propunerea regimulu cu 166 contra 74 voturi; 203 deputati au fostu absenti.

Turci'a. In 7/19 Martie s'a deschisu parlamentulu turcescu printr'unu discursu de tronlu alu sultanulu, cetitu de primulu seu secretariu. De fatia au fostu ministrii, demnitarii civili, militari si bisericesci, senatorii si deputatii, precum si „insarcinati cu afaceri“ ai puteriloru, afara de celu germánu si celu rusescu, reprezentati numai prin dragomarii loru.

Discursulu tronului spune, ca imperati'a avea sa multiemésca marirea ei de mai nainte practicárei justitiei, respectulu legiloru si bunele sele administratiu i. Slabirea continua a imperatiei e causata prin uitarea si parasierea preceptelor pline de intielepceune, cari domnisera pâna la sultanulu Mahmud. Acést'a pricepú ce lipsesce Turciei, introduse reforme si incepuse a pune tiér'a pre calea progresulu si a civilisatiunei. Sultanulu Abdulu Medgid continuá oper'a predecursorulu seu, promulgandu „tansimatulu.“ Dar' binefacerile acestei legiuii au fostu paralisate de resbelulu din Crime'a, care pentru întâi'a óra nevoi Turci'a la unu imprumutu. Multiamita ajutorulu puteriloru mari aliata cu Turci'a, pacea a fostu restabilita si integritatea imperatiei a fostu pusa sub garanti'a puteriloru europene.

Tiér'a aru fi intratu intr'o era nóua de progresu si de buna stare, déca *intrigile* si *sumutiárele culpabile* n'aru fi paralisatú bunele intentiuni ale regimulu, care erá silitu de a intretiné armate mari si de a golí tesaurulu publicu pentru innoirea materialulu de resbelu. Aceste cauze, unite cu réu'a administratiune finan-

ciara, au incarcatu asiá de tare statulu, încátu in momentulu rescólei din Erzegovin'a guvernulu se vedíu silitu de a luá refugiu la mesuri esceptionale. Aceste mesuri, reducendu interesele datoriei statului, au lovitú greu creditulu lui, pentruca au ignoratu obligatiunile Portiei, pre care ea le indeplinise totu-déun'a pâna atunci. Cându in impregiurárele cele mai grele sultanulu (actualu) a fostu chiamatu pe tronlu, elu a pusú mai întâiu puterile tiei in starea de a padí siguranti'a si neaternarea ei. Dupa aceea elu s'a ocupatu numai cu reform'a interiorá, promulgandu o constitutiune, care dupa modelu tieriloru celoru mai civilisate, chiama natiunea sa participe la facerea legiloru si la administratiunea intereselor publice, in fine elu a instituitu unu parlamentu, asigurându tuturoru libertatea, egalitatea si dreptatea.

Sultanulu multiamesce providentiei, ca e chiamatu de a deschide sesiunea cea dintáiu si enumera proiectele de legi, ce voru fi a se discutá. Intre acestea suntú: *legea electorala, legea provinciala si comunala, procedur'a civila, reorganizarea judecatoriiloru, legea inaintárei in functiuni si a pensiuniloru, legea de pressa, organizarea curtiloru de compturi si in fine budgetulu.*

Sultanulu recomanda mai cu séma studiulu si primirea legiloru financiare. Se voru luá mesuri pentruca creditori Turciei sa capete garantiile cele mai solide pentru indeplinirea obligatiuniloru Portiei. Se voru introduce apoi institutiuni pentru radicarea instructiunei publice. Sultanulu a hotaritu sa marésca din mijlóce proprii scól'a civila, pentru a cresce in ea functionari capabili.

Laudandu patriotismulu poporulu si vitezi'a armatei sele, Sultanulu constata pacificarea tiei, restabilirea bunelor relatiuni cu Serbi'a si esprimá sperantia, ca tratárele cu Muntenegrulu voru avea aceleasi rezultate bune; iér' acést'a aru permite sa se concedieze soldatii de sub arme spre marele folosu alu agriculturii.

De-si conferint'a adunata la Constantinopole, nu a ajunsu la o intielegere definitiva, totusi remane doveditu, ca guvernulu a executatu anticipando dorintiele puteriloru, pre atát'a pre cátu acele dorintie se potú impacá cu tractatele, cu regulele dreptulu internationalu si cu trebuintiele situatiunei.

In fine sultanulu incheia astfeliu: „Guvernulu meu a datu in continuu dovedi de sinceritate si moderatiune, ceea ce va contribuí, cá legaturile de amicitia si simpatia, ce ne unescu cu marea familia europeana, sa devina mai intime.“ C. d. I.

Memorandulu Bulgariei cátra puteri.

De curendu, d. Zancof, a adresatu unu memorandu ministriloru de afaceri externe ai puteriloru semnatare tratatulu de Parisu; memorandulu, dupa „Corespondinti'a politica“, este celu urmatoriu:

„Escelentia, natiunea bulgara a creditu, ca conferint'a din Constantinopole va face sa inceteze odata pentru totu-déun'a sorginteza acelor suferintie intricosiate, la cari a fostu si mai este espusa, deschidendu-i calea spre bunastare si pace. Dar' inimiculu ei conjuratu de seculu prin respingerea propuneriloru conferintiei, a zadarnicitu acea sperantia. Guvernulu turcescu a pusú in fati'a decisiuniloru conferintiei constitutiunea elaborata de Midat-pasi'a. Dar' de-si acést'a a fostu dejá publicata dela Decembre 1876, n'a produsú nici o schimbare, nici in administratiune, nici in modulu de cugetare alu turciloru. Amenintiárele cu nóue maceluri, furturile, omorurile, jafurile, desonorarea femeiloru si a fetelor continua in tóte partile; natiunea bulgara n'a

ințetatu de a se plânge contr'a dărilor apasătoare, contr'a contribuțiilor de resbelu, contr'a injustitiei tribunalelor, contr'a esceselor zapoilor si mai cu sēma contr'a puterei armate.

„Inainte de a se fi numitu Turci'a statu constituționalu, amu avutu celu putienu atât'a, ca in urm'a sacrificieloru si cu pretiulu luptelor continue contr'a fanatizatorilor, aveam o autoritate spirituala. Acum voru sa ne spolieze si de acēst'a, pentruca esarhulu n'a voitu sa faca adresa de mulțiamire pentru constituțiune. Este adeveratu, ca cāti-va bulgari s'au alesu fără scirea natiunei, deputati, caimacani si mudiri in se de ore-ce acēsti'a sunt alesii escluse ai guvernului, ei nu voru tinde la altu ce-va, decâtu sa eșecute ordinele lui; prin urmare natiunea nu astēpta nici unu bine dela ei. Afara de acēst'a majoritatea din parlamentu va fi in totu-dēun'a in partea turciloru, pentruca numărulu deputatiloru turci este incomparabilu mai mare decâtu alu creștiniloru. Aru fi o nebunia dar', dēca natiunea bulgara aru spera ce-va dela constituțiune. Natiunea vede ca acēsta constituțiune nu e altu ce-va, decâtu o noua editiune a hūmănilor si haturiloru mucedite prin archive, cari nu s'au eșecutatu.

„In generalu, natiunea bulgara nu se va mulțami cu nici un'a din promisiunile de reforme ale guvernului turcescu, până cādu Pōrt'a nu va fi constrinsa prin garanti'a puteriloru, la eșecutarea acestoru reforme.

„Bulgarii, dle ministru, ve rōga cā sa mijlociti la Pōrt'a primirea propuneriloru conferinței.

„Bulgarii nu caută imbunatățirea sōrței lorū insuportabile in urm'a influențelor straine, precum credu unii. Nu e nici unu pecatu, dēca o natiune de 7 miliōne, care in cursulu celoru cinci seculi intregi a fostu condamnata la sclavie, acum caută o sōrtă mai buna, care sa-i asigure averea, viēti'a, neviolarea domiciliului, si care sa-i faca posibilu progresulu pe calea civilizațiunei.

„In fati'a intregului trecut alu turciloru, a bancrutei lorū financiare din presinte si a lipsei culminante in care se aflau popōrele supuse lorū, cu tōtă fertilitatea tierii, cu tōtă aplicatiunea spre munca a popōrelorū, cine n'aru admite, ca stapānii nostri sunt departe de a intielege art'a de a guvernā, si de a ei cu caracterulu lorū brutalu si selbaticu, manifestatu in modu asiā de claru cu ocaziunea maeluriloru din anulu espiratu, cu fanatismulu lorū religiosu inradacinatu, demnu de evulu mediū, ei nu sunt pentru Europ'a din secululu celu civilizat alu XIX-lea, de cātu unu anacronismu scandalosu!

„Dēca prin urmare, Europ'a aru luā din mână rasei turcesci guvernarea unorū provincii atātu fertile si frumōse, dāndu-o in mânăle filorū acelorū provincii, cari sunt plini de fortie vitale si cu multu mai capabili de a se guvernā insi-i, aru face unu actu care i-ar' aduce laud'a tuturorū seculorū viitorū.

„Convinsi, ca strigatulu de desperare alu unei natiuni creștine numerōse, care fū macelarita, asuprita persecutata, jefuita, violata in modulu celu mai brutalu si bestialu sub ochii Europei, va fi auditu, si ca speranți'a pusa intr'ens'a va fi pe deplinu justificata, ve rogāmi, dle ministru, sa binevoiti a primī, etc.”

(Urmēza semnaturile reprezentantiloru natiunei bulgare din orasiile Rusciucu, Tārnov'a, Siun'a, Varn'a, Tulcea, Sistovu, Slivenu si Vidinu).

Cetimu in „Unirea democratica:“

„Revist'a britanică“, cunoscuta in lumea politica si literara prin scrieri de o importantia necontestata, publica in numărulu din Februaru unu im-

portantu articolu intitulatu „Judaismulu modernu, de unu evreu“, care descrie cu colorile cele mai vii obiceiurile israelitiloru din Frangi'a, Engli-ter'a, Austri'a, etc., unde ei au devenitu francesi, englesi austriaci.

Venindu la evreii polonesi, din cari pe fia-care anu se tramitu in Romania'a contingente puternice, ēca cum se esprima autorulu mentionatulu articulu: „Este de observatu ca evreii din Poloni'a si Russi'a, adeca aprōpe dōue treimi ale poporulu evreu, afi-siēza unu suveranu disprețu pentru acei din coreligionarii lorū cari nu observa in modu serupulosu testulu si formalismulu rugaciuniloru cultulu lorū!... Evreulu polonesu este bigotu, intolerantu, are spiritulu cuirasatu in contr'a oricărui progresu si chiaru contr'a bunului simțu.” Dupa autoru, acestu personagiū imbracatu in haine lungi, cu perciuni, intolerantu, etc., trecendu in Engli-ter'a devine englesu, tolerantu, contractādu obiceiurile omulu liberu si desbracādu-se de preventiunile religiōse sēu altele.

Venindu inse la Romanii'a, lucrurile se petrecu altu-feliū, si aci avem sa culegem multe invetiāmintē, pe cari le recomandāmu israelitiloru din Romanii'a, spre a se gāndi odata scriosu la positiunea ce le facu unii din coreligionarii lorū, cari facendu-se instrumente ōrbe ale strainului, sēu urmarindu unu cāstigu ilicitu, inventēza o multime de fabule, nemite mai multu a le complicā situatiunea decâtu a o limpedi.

Eca cum se esprima autorulu de care vorbim:

„Dēca trecemu dela Germanii'a in Romanii'a, suntemu isbiti de contrastu. Aci domnesce in tōtă vigōrea spiritulu de exclusiune alu israelitiloru si zelulu fugosu alu ortodocsiei lorū. Intransigenti'a sēu impotrivirea ce afecta cātra civilizațiunea moderna a intārdiatu pentru multu tempu emancipārea lorū politica. Ei se vedu preumblādu se pe ulitie imbracati in halaturi lungi cu perulu fālfāindu, barb'a neingrijita, vorbindu o limba neintielēsa, fără a se ingrijī cātu de putienu de obiceiurile si limb'a creștiniloru din tiēra. De ce sa ne mirāmu, dēca suntū persecutati, si dēca au remasu victimele unei legislatiuni esceptionale. Suntū tieri unde grabirea evreiloru de a adoptā obiceiurile cari i incongiura, le-a inlesnitū progresulu cātra o mai buna situatiune sociale; dar' nici-odata coreligionarii lorū din Romanii'a nu voru vedē modificādu-se condițiunea lorū miserabile, pre cātu tempu nu voru desarmā prejudecātile de cari suntū stapāniti prin o educatiune cu totul noua. Pe cādu camer'a legiuitōre a Romaniei' si pune tōte puterele pentru imbunatățirea sōrței tierii in generalu, aru fi bine cā si diversele pārti ale poporatiunei sa se silēasca a se face demne de guvernāntii lorū! Sciū bine ca evreii din Romanii'a suntū lipsiti de tōte drepturile electorale; ca nu potū cumpārā pamentu; ca dēca suntū supusi servitiului militarū, nu potū aspirā la nici o inaintare in armata, si ca in fine participarea la unele functiuni si industrii le este interdisa. Tōte acestea sunt dure; dar' *esista unu adeveru, pe care nu este permis a-lu necunōsce, ca: inainte cā legislatiunea romāna sa-i accepte cā romāni, trebuie cā ei sa se despoie de singularitāte caracteristice ce li se imputa, si cari facu din ei o natiune in natiune. Sa se imbrace, se vorbēasca cā tōtă lumea, si fără a face vr'o concessiune principiiloru lorū religiōse, se lucreze cā cei-lalti romāni — si atunci li se va dā dreptate, iēr' emanciparea nu va intārdiā.*

Aceste cuvinte intiepte, esite din pēn'a unui israelitu, fi-vorū ele intielese? Se voru convinge ōre in cele din urma israelitiu ca prin proteste pe la „Aliantie“ cu simțieminte straine romānilorū, caus'a lorū, departe de a inaintā, va regresā?

Mai bine de o miia de ori le-aru fi cā, in locu de a se apropiā de acele asociatiuni cari-i esplotā, sa se de-parteze de ele, apropiādu-se de romāni; cāci numai atunci voru putea stā la vorba despre drepturi, cē nu li se cuvīnu inca.

Corespondintia.

Reminiscintie din absolutismulu nemțiescu fatia cu constituționalismulu ungurescu actuale.

Din pārtile Banatului 1/13 Mart. 1877.

Motto: „Ce tie nu-ti place altui'a nu face!”

III.

Cu prēinalt'a diploma imperatē-sca din 20 Octobru 1860, sēu mai bine disu reinvierea „constituțiunei liberali unguresci“ in-cetādu „absolutismulu nemțiescu“ lumea, adeca tōte popōrele de sub corōn'a St. Stefanu se bucu-rau si asteptau multu mai mare bine, sperāmu toti cu totii ca suferindu impreuna greutātile absolutismulu, — unii cā si altii — ne vomu impartasi ēr' impreuna cā frati si compatrioti si de fructele constituționalismulu, a cārui'a devisa este: „libertate egalitate si egalitate“. Amu speratu acēst'a cu atātu mai vertosu, cāci fratii si compatriotii magiari, cādu erau la reu in dōreri, nu suferintie cumplitu sem-titōrie, nu odata ci la tōte ocaziunile suspīnādu mereu si solemnū ne promiteau, ca dēca patri'a se va mantui de jugulu absolutismulu si-si va recastigā ērasi drepturile avitice adeca constituțiunea, atunci simbolulu ei pusu pe flāmura afaciea libertatei egalitate si fraternitate va avē valōre si se va respectā cu tōtă sātien'i'a pentru tōte popōrele compatriote.

Durere inse ca evenimentele si esperintiele dela 1860 pāna astadi ni-au doveditu si ne dovedescu contrariulu. Atitudinea si pedeste totu faptele compatriotiloru magiari de cādu ei s'au scuturatu de odiosulu absolutismu nemțiescu si au devenitu insi si la putere adeca domni ai situatiunei in constituțiunea unguresca, — ne-au adusu la convingere deplina si ne-a adusu intr'o situatiune cā si noi sa fimu de o credinția chiaru cu densi adeca cu liberalii dela „Alföld“, — ca dieu sub acea stapanire nem-tiēasca de dieci de ori a fostu mai bine de cum este astadi, sub regimulu lui „Tisza“ la aparintia constituționalu dar' in fapta mai absolutisticu decâtu celu nemțiescu a lui Bach si Schmerling.

Fiindu-ca in ciellu precedinti ai acestui articulu amu ilustratu tōte evenimentele rele si bune cāte au obvenitu in restempulu celoru 10 ani din absolutismulu nemțiescu, adeca numai unele de cāte mi-amu potutu aduce a minte, acum consecintente si cu totu dreptulu stimabili lectori ai acestui diariu voru asteptā si pretinde cā totu asiā se ilustreze si celea intem-plate si esperiate, de cādu suntemu fericiti cu constituțiunea, cu legislatiunea tierii, cu regimu responsabilu, cu institutiuni liberali si autonomii municipali si comunale etc. etc.

Unu ingagiamentu acēst'a, cārui'a intr'adeveru numai cronicarii istoriografico-psihologici aru fi capabili a-lu satisface deplinu si conformu recerintiei de clarificarea a situatiunei de atunci si celei actuale, spre a caracterisā esactu si fidelu deosebirea intre trecutū si intre actualitate, adeca a pune in vedere si asemenare paralela regimulu actuale din constituționalismulu ungurescu, cu celu alu trecutulu din absolutismulu nemțiescu! Si spre a putē face acēst'a la tōtă intemplantia aru trebuī sa se enareze tōte reluādu firulu de unde l'amū intreruptu adeca dela 1860 si astfelu continuādu a aretā bateru numai „fugitive“ asupri-

rile si patianile nōstre din aceste pārti, mai vertosu cu privire la *suprimerea* desvoltārei culturale, a intrebuintārei limbei nōstre nationali in administrațiunea afaceriloru publice, atātu in cadrulu municipielorū si alu comunelor cātu si fatia cu interesele particulariloru.

(Va urmā.)

Vien'a 27/3 1877.

Cetatea nōstra a fostu cercetata in dilele acestea de doi ōspeti insemnati: Don Pedro II imperatulu Brasiliei, care a plecatu dejā; si prea cunoscutulu diplomatu rusescu, generalulu Ignatieff, care dūpa cum se vorbesce o sa ne parasēca de sēra, mergendu via Berlinu la Petropole. — Vorbindu mai in detaiu despre aceste persōne interesante, si despre misiunea lorū in Vien'a, credu ca nici cātu nu sum in erōre, dēca punendu-le fatia in fatia voiu dice, ca ele reprezenta acelu contrastu, ce obicei-nuescu bell'artistii a-lu observā la construirea operiloru lorū spre a formā armoni'a, carea stōrce admiratiunea privitoriloru si ofera acestor'a asiā numitulu gustu esteticu, de care nu se mai potū saturā. Pre celu de preste ocianu, — Don Pedro II, — unu barbatu mare de statura, inaintatu in etate, cu o barba alba cā zapad'a, cu fati'a liniscita si seriōsa, afabilu, blandu si sinceru, — lu vedi imbracatu in vestimēte cetatienesci intr'o trasura fōrte modesta cu mediculu de a stāng'a sea alergendu fără zabava dela unu institutu la altulu; nici o biblioteca, nici unu museu n'a remasu necer-cetatu de elu; a asistatu la desbateri in casa a delegatiloru, la prelegeri in facultatea de medicina, pretegingēna cu mare zelu si interesu. Alu doilea — eroulu dramei orientale — generalulu Ignatieff, de alu cārui nume tremura bursa, comerciū si industria; siede cā o cōbe in hotelu „Zum Oesterreichischen Hoff“, cifrēza impreuna cu secretariulu seu, printiulu Tzereteleff, rezultatulu sondatiuniloru sele si-lu espedēza in telegrame lungi la Petro-pole. Elu a venitu din Londr'a preste Parisu, iritatu, deprimatu si infuriatu de rezultatulu recognoscieriloru sale si in asta stare psihica vesteste fără sfi-ala, focu, sabie si versate de sänge. „Englesii nu voru pacea, dice elu, ci spriginescu inadinsu pre turci, favorisēza resistinți'a lorū si i'impingu ne-ințetatu in resbelu; eu amu facutu ce amu potutu si ce amu avutu de dato-rintia, intemplete acum ce va voi.“ Iēr' la obiectiunea ce i s'a facutu in Londr'a, cā adeca Russi'a sa-si dove-dēasca cuvintele asigurātore de pace prin fapte — sa desarmeze — aru fi respunsu generalulu: „Ce n'est pas la question.“

Togmai acum a sositu o telegrama din Constantinopolea, carea anunția, ca negociāriile de pace intre Pōrt'a si Montenegro neavendu nici unu resul-tatu au ințetatu. Astfelu principele din Czernagor'a va slobodī din noru leiū mizerabilu negrii asupr'a hordelor musulmane. Preste totu situatiunea se afla cātra unu stadiu seriosu. Se vorbesce ca Andrassy va intreveni cā mijlocitoriu intre Engli-ter'a si Russi'a. Foile oficiōse n'au perdutu de totu speranți'a in pace.

X

Varietăți.

* * Prēs. Sele P. P. Episcopi au plecatu spre eparchiele lorū si adeca Prēs. P. Eppu alu Caransebesului Ioanu Popasu cu trenulu de Joi sēr'a si Prēs. Sea P. Eppu alu Aradului Ioanu Metianu cu trenulu de Vineri sēr'a.

* * Consistoriulu metropolitanu gr. or. romānu si-a incheiatu Joi afacerile pentru asta data. „Tageblatt“ de aici ne spune, ca pe lānga resōlvere-

causelor apelate, s'au facutu si pregatiri pentru congresulu, a cărui seditie, fiindu amanate la 1874, se voru continuá in tempulu celu mai de aproape.

* Adunarea generala a institutului de creditu si economii „Albin'a” s'a terminatu alalta-ieri. Sperámu ca vomu fi in pusetiune de a puté raporta despre decursulu adunárei mai pre largu cu alta ocaziune.

* Cassin'a magiara in Bistritia carea s'a deschisu la 24 Martiu, numera 50 membri. Cassin'a tiene 17 foi, dintre cari 11 magiare, 4 romane, si 2 nemtiesci.

* Portretulu lui Kossuth. „Budapesti Napilap” comunica ca a sositu la oficiulu vamalu principalu din Budapesta unu pachetu din Itali'a, care deschisu fiindu din oficiu s'a vediatu ca contine 100 portrete fotografii de a le lui Kossuth bine nimerite. Sub fia-care fotografia erá scrisu de mân'a lui Kossuth in limb'a magiara cuvintele: „Pentru N. N. membru alu deputatiunei Czeglediane spre aducerea a minte de visita in Baraccone. Lud. Kossuth. — Pachetulu e adresatu la primariulu din Czegléd, Franc. Bartha.

* Populatiunea Cislaitaniei la sferisutulu an. 1876. In an. 1869 populatiunea Cislaitaniei a fostu 20,217,531 si impreuna cu armat'a activa 20,394,980 persóne. Dupa numeratórea facuta pe la sferisutulu an. 1876, populatiunea efectiva a ajunsu numerulu de 21,565,435 persóne.

* Teatru din locu se deschide luni a dóu'a di de pascile apusene.

* Esundare. Muresiulu a esundatu in primaver'a acést'a incependu dela Alb'a-Iuli'a in josu. Pagubele cauate de esundare suntu mari.

* (Incaerári între români si secui.) Lui „P. Napló” i se scrie din Sebesiu, ca acolo au intratu la ordinea dilei batâi sângeróse, ca românii tocara in 9 Martiu unu soldatu, si in 11 l. c. au chiaru omoritu pe unulu. Dupa inmortentarea acestor'a, in 13 l. c. soldatii secui resbunara mórtea camaradiloru sei astfeliu, încátu omorira si ei doi dintre români si vulnerara pre vre-o 20 insi. Deregatori'a militara facu cercetare stricta si oprí soldatiloru secui esirea in orasiu, care mesura inse nu va fi de ajunsu a intempiná reulu. Mai incolo se scrie, ca acum in Sebesiu abiá se mai afla vr'o 3—4 familii magiare, căci cele lalte au luat lumea 'n capu de gróz'a româniloru si ca sasii simpatiseza cu magiarii si din temerea ce au pentru ur'a si forti'a româniloru s'au rugatu de garnisón'a din Alb'a-Iuli'a, cá sa le tramita aperare si scutu militar. — Incátu aceste sciri suntu séu nu suntu temeinice, in curendu ne vomu convinge.

* Unu copilu espusu. In apropiarea cetáției nóstre, si anume unde se bifurca drumulu spre Cisanadie, s'a aflatu in 16 l. c. diminéti'a unu copilu ascunsu intr'o gramada de paie. Comisariulu de politie pre cându alergá sa constate ce s'a intemplat, fu intempinat de unu soldatu, care venea cu copilulu in bratie. Intr'aceea sósí si o servitóre, care declará ca, neavendu cu ce se hrani a trebuit sa espuna copilulu adaugendu, ca acum s'a reintorsu sa véda, déca si cine a aflatu copilulu. Servitórea dimpreuna cu copilulu bolnaviciosu s'a arestatu.

* S'a prinsu aici unu servitoriu fugitu din servitiu dela Nicol. Ciureu din Brasiovu.

* „Nagyvárád” dice ca Cercelu aru fi impuscatu in tienutulu Beiusiului. Numit'a fóia enaréza intemplearea acést'a in modulu urmatoriu: Judele cercualu din Beiusiu si comisariulu de politie Vasiliu Curtescu impreuna cu

cinci panduri incungiurara pe Cercelu si pre doi sotii ai sei dupa ce-i urmarisera dóua dile, pe cându mergeau pe o carare prin padurea Tarcaitiei si i provocara sa se predeie.

La acésta provocare — dupa cum usioru 'si póte omulu inchipuí — fú respunsulu din partea hotiloru caduti in desperare sunetulu pusceloru si siuieratulu glóntieloru.

Inse nici ómenii securitatei publice n'au statu cu mânile in sinu. Comisariulu de politie cu o descarcatura, intinse la pamentu pe Cercelu care remase mortu. Dlu jude procesualu S. Beliczey a trasu spre amendoi socii lui Cercelu si i-a ranitu de mórte pe ambii. — Despre unulu cu deosebire — nu e sperare de viétia. Scopulu pentru care camu a patr'a parte din personalulu politianu alu comitatului Bihorului a fostu de câte-va luni de dile in activitate incordata, pre lângu o conducere buna, e ajunsu si inca cu o putere — in sine luata — neinsemnata.

* Mijlocu contr'a sinuciderii. In dilele aceste s'a spendiuratu o femeia in Solnocu. Barbatulu a bagatu de séma din vreme si a scapat'o de mórte. Dupa ce si-a venitui muierea in ori barbatulu i-a datu o santa bataia buna. Biat'a muiere s'a juratu ca in viétia ei nu se mai spendiura.

* Unu balu placutu. In cetatea rusésca Samar'a cu ocaziunea unui ospetiu s'a intemplat cá unu servitoriu sa murdárésca cu sósu pe unu directoru de banca. Dreptu recompensa servitoriulu a primitu o palma, de care a resunatu ferestile. Inse cu atát'a tréba nu se ispravi; căci Iwan cá omu cinstitu se simti atátu de vatematu, încátu jurá resbunare cumplita. Mai tardiu, cându toti siedeau lini-sciti la mésa, servitorulu Iwan se repedi si platí inapoi si inca cu cameta aceea ce primise. Acum incepú o bataia generala. Domnii si servitorii se incaierara palmuindu si lovindu care cu ce apucá a mâna. Domnii fiindu in numeru mai mare au reportatu victoria.

* O tragedie pe strada. In nóptea din 14 Mart. s'a intemplat in Pest'a o fapta cumplita. P. Vörös si C. Vasárhelyi, amici intimi mergendu impreuna spre locuintia lor, Vasárhelyi pre cându erá sa intre pe pórtá, incepú a se certá cu soci'a sea. Vörös cá vechiu amicu aflá cu cale a se amestecá si elu spre a domolí vrajb'a. Urmarea a fostu, ca Vászárheli se infuriá asiá de tare, încátu scóse unu cutitu si-lu infipse in peptulu amicului seu, care dupa câte-va minute muri. Vászárheli, care pe data fu arestatu, s'a nascutu in Aporka si este de 47 ani.

* Mosiu Tom'a eroulu romanului d-nei Beecker-Stowc „Colib'a lui mosiu Tom'a” (tradusu si in romanesce), n'a perdutu nici pâna adi din importanti'a sea de odinióra in insulele britanice, unde face conferintie de 4 luni. Acestu betránu negru, care are 87 ani, este si capulu unei secte din Americ'a de nordu. Dilele aceste a fostu primitu la castelulu dela Windsor de cátra regin'a Engliterei si de famili'a regala. Mosiu Tom'a, alu cărui nume adeveratu este Iosih Henson a escitatu fórté multu curiositatea curtiei. Figur'a sea négra incadrata de o barba alba, mai are si acum cicatrice, cari amintescu suferintiele lui din lungulu seu sclavagiu. Regin'a Victori'a i-a datu mai multe presenturi.

* (Siahulu Persiei) a serbatu in 25 Decembre 1876 unu jubileu. A fostu alu 30-lea anu de cându cu suirea sea pe tronulu Persiei si totodata serbarea de 100 ani de cându cu suirea pe tronu a dinastiei sele. In anulu 1777 s'a proclamatu adeca Ag'a Mahomed, stramosiulu siahului de regentu alu Persiei. Câte-va dile dupa jubileu, dupa cum se scrie din Tehe-

ran, principele a primitu pre toti ministrii si dignitarii, cari l'au rugatu a purtá de aci inainte titlulu de „Zahib Gran” (stapanu de 30 de ani). Nassr-Eddin a primitu numai decátu titlulu, cu care fu onoratu. In aceea di elu a tramisu o deputatiune la cetatea Kum, unde se afla mormintele stramosiloru sei demandandu a se pune pe fia-care mormentu câte unu sialu pretiosu in semnu de pietate.

Statutele comunei Resinari

pentru conservarea si folosirea paduriloru impreuna cu detorintiele economatului ei.

(Fine.)

§. 38. Spre a puté privighiá câmpulu dupa cuviintia se concede a cará de acolo fenu, gráu, ovesu, otava, cucuruzu séu alte produse economice numai diu'a.

A aduce cu desagi fasole crumpene crastaveti mazere, iérba, buruiéna, bostani, séu cucuruzu, de mâncare, numai de trei ori pe septamâna: luna, mercuria, si sâmbat'a dupa amédi.

§. 39. 1. Cine va aduce in dile oprite séu nóptea cu desagi séu traist'a din câmpu fasole, mazare, crastaveti, bostani buruiana séu cucuruzu ori crumpene de pe agrulu (loculu) seu se va pedepsi in casulu I cu 10 cr. II, 20 cr. si III 30 cr.

2. Cine va aduce din altu agru se va privi cá furu si pe lângu pedéps'a ast'a indoita si predarea cerealeloru séu a buruienii acelei'a din a cărui agru s'au furatu, se va aretá judecatorie competenté spre pedepsire

3. Cine va cará nóptea de pe loculu seu din câmpu séu fenatie bucate, fenu, otava, crumpene, bostani, séu cucuruzu de totu carulu in casulu I 20 cr. II 40 cr. III 1 fl. de calu séu asinu pe care va aduce in casulu I 10 cr. II 20 cr. III 30 cr.

4. Cine va pasce fiindu câmpulu opritu séu in fenatie oprite in loculu seu inainte de Sânt'a Mari'a (15/27 Augustu) se va pedepsi, de calu, vaca, bou séu asinu in casulu I 30 cr. II 50 cr. III 1 fl.; de óia séu capra in casulu I 5 cr. II 10 cr. si III 15 cr.

Dupa Sânt'a Maria este cu calulu séu cu ori-ce vite in priponu ertatu a pasiuná pe loculu seu.

Acésta pedépsa se va pune si pe acei'a cari pasiuna cu vitele dealungulu călei cum este pe calinisiu séu dealungulu altoru căli pe lângu care se afla locuri private.

5. Cine va pasce in livadi'a séu fenatiulu altui'a pâna câmpulu este opritu se va pedepsi pe lângu desdaunare, de calu, bou séu asinu, in casulu I 2 fl. II 3 fl. si III 5 fl.; de capra, in casulu I 20 cr. II 30 si III 40 cr.; de óia, in casulu I 10 cr. II 20 si III 30 cr.

6. Pedepsele acestea indoite se voru pune pe acei'a, cari voru pasce in agrii (locurile) altor'a semenate cu gráu, ovesu, cucuruzu, fasole, crumpene séu alte cereale, ori nóptea in livedile séu fenatiele altor'a pâna nu s'au cositu iérba, ori otav'a.

§. 40. Tóte abaterile in contr'a priveghierei câmpului susu insemnate suntu de a se tractá dupa procedur'a aici prescisa pentru abaterile in contr'a conservárei paduriloru, asemenea si impartirea premiiloru amesuratu §. 14. alu acestoru statute.

Invitarea de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu”
cu „Foisior'a”

pe unu patrariu de anu (Aprilie-Iu-

niu alu anului 1877. — Pretiulu abonamentului pre ¼ de anu e:

Pentru Sibiu 1 fl. 75 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strai-natate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugámu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandámu on. publ. avisurile postali, (Posta-Utal-vány. — Post-Anweisung.) cá impreunate cu spese mai putiene si cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editor'a „Telegrafului Romanu” in Sabiu.

Burs'a de Vien'a.

Din 19/31 Martiu 1877.

Metalicele 5%	64 50
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68 35
Imprumutulu de statu din 1860	110 25
Actiuni de banca	818 —
Actiuni de creditu	154 10
London	121 80
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74 —
„ „ Temisiorene	72 25
„ „ Ardelenesci	71 20
„ „ Croato-slavone	— —
Argintu	108 —
Galbinu	5 73
Napoleonu d'auru (poli)	9 74
Valut'a nóua imperiale germána	59 95

Nr. 578/1877.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu comunale in comun'a Cacov'a, se escrie concursu cu terminulu pâna in 13 Aprile a. c.

Cu acestu postu suntu impreunate: o leafa anuala de 400 fl., cuartiru liberu, 20 de metri cuadrati (5 orgii) de lemne de focu, din care e a se incaldí si cancelari'a, si tacsele usuate pentru lucruri private.

Domnii competitori la numitul postu notarialu au a documentá, séu o pracsá neintrerupta de celu putienu 3 ani, séu cualificatiunea prescisa in § 74 art. de lege XVIII din 1871.

Petitiunile si documentele timbrate, suntu a se asterne la acést'a pretura pâna la terminulu prefiptu.

Sabiu in 23 Martie 1877.

Dela pretur'a cercului Resinari-Seliste.

1—3

Edictu.

Ioanu Ioanu Tulbure din Brasiovu carele mai bine de siese ani au parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea socia Elen'a Ioanu Popoviciu totu din Brasiovu, fára a se scí nici pâna astadi loculu ubicatiunei lui, se citéza prin acést'a, cá in terminu de unu anu de dile sa se presenteze la scaunulu protopresbiterale mai josu subscrisu, căci la din contra procesulu divortialu incaminatu de soci'a lui se va pertractá si decide si in absentia lui

Brasiovu 9 Fauru 1877.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or.
I-iu alu Brasiovului.

Iosifu Baracu,
protop.

3—3

Post'a Redactionei.

„Mai multi români din Altin'a”

Redactionei i trebuie pentru sine numai numele unui'a, cá sa póta face intrebuintare de corespondentia, căci de scrieri anonime nu putemu face intrebuintare.

Proiectu

de

Regulamentu

pentru afacerile interne ale consistoriului archidieceșanu român ortodocșu alu Transilvaniei.

I. Dispusetiuni generali.

§. 1. Consistoriulu archidieceșanu stă sub nemidlocit'a conducere a arhiepiscopului, că a presiedintelui ordinariu alu consistoriului.

§. 2. Presiedintele consistoriului vâ avé grigia cuviintioșă, sub propri'a responsabilitate si in toti ramii oficiali, pentru ordine si punctualitate, observarea legiloru, delaturarea necuviintieloru si preste totu pentru că prin impartirea corespundietóre scopului a agendelu, si prin armonic'a activitate a membriloru consistoriului, ducerea oficiului sê se pôta promovâ in modu satisfactoriu.

§. 3. La casuri de absentia, de bôla, ori de alta impiedecare a arhiepiscopului, precumu si la casuri de vacantia a arhiepiscopiei, presidiulu si tôte functiunile oficiali a le arhiepiscopului, amintite in §§-ii precedenti, le duce vicariulu arhiepiscopescu sub propri'a responsabilitate; éra candu si acest'a ar' fi impiedecatu, atunci presidiulu in consistoriulu plenariu si in senatulu bisericescu — lu duce celu mai betranu dintre asesorii consistoriali ordinari din partea preotiescă, éra in cele-lalte dôle senate celu mai betranu asesoru, preotu ori laicu din acele senate. Candu arhiepiscopulu duce presidiulu, atunci vicariulu participa la siedintia că vice-presiedinte alu consistoriului, si adeca in consistoriulu plenariu si in senatulu strinsu bisericescu cu votu decisivu, éra in celelalte dôle senate cu votu consultativu. Preste totu vicariulu are se dée totu concursulu posibilu arhiepiscopului in conducerea afaceriloru in toti ramii oficiului.

§. 4. Asesorii consistoriali ordinari adeca salarisati, suntu obligati a primî obiectele si indrumarile ce li se dau din partea presidiului ori a consistoriului spre referare ori indeplinire fara contradicere, afara de casulu prevediutu in statutulu organicu §. 112., fiindu adeca ruditi cu vreun'a din partile litigante, ori cu defensorulu sêu avocatulu acestor'a, ori in altu modu ar' fi interesati ori preocupati in cauza, ce'a ce densii suntu detori a aduce la cunoscintia presidiului. In casurile amintite respectivulu asesoru consistorialu nu pôte participâ nici la pertractarea astoru felu de obiecte. Totu acest'a se dispune si in privinti'a asesoriloru consistoriali onorari, caror'a la casuri singuratece extraordinarie inca li se potu dá referade si se potu ordinâ de membrii in comisiunile oficiali.

§. 5. Decisiunile consistoriului archidieceșanu se punu fara amanare in lucrare afara de cele apelabile, cari in casu de apelatiune se substernu consistoriului metropolitanu spre finala decideré.

§. 6. Consistoriulu archidieceșanu atâtu celu plenariu câtu si singuraticile senate, — 'si indeplinescu afacerile, ce se tienu de sfer'a competintiei lor, independentu sub numirea de: „Consistoriu archidieceșanu.”

II. Competinti'a consistoriului plenariu si a singuraticelu senate.

§. 7. Competinti'a consistoriului plenariu si a senatelu singuratece se norméza, conformu principiului si agendelu cuprinse in statutulu organicu, dupa natur'a obiectelu oficiali, asiâ, că cele de natura strinsu bisericescă se tienu de senatulu bisericescu, cele de natura scolastica de celu scolariu, cele de natura epitropesca de celu epitropescu, si cele de natur'a consistoriului plenariu de acest'a.

§. 8. Conformu §-lui precedentu de competinti'a consistoriului plenariu se tienu in sensulu §. 140 alu stat. org. si dupa natur'a lucrulu obiectele:

- a) alegerea oficialiloru, cari vinu de a se alege prin Consistoriu;
- b) facerea dispositiuniloru necesarie pentru conducerea alegeriloru de deputati pentru sinodulu eparchiale si congresualu nationale bisericescu, si pertractarea diferentieloru escate din aceleasi, încâtu acestea nu cadu in sfer'a activitatiei amintiteloru corporatiuni reprezentative;
- c) cari privescu pre insusi consistoriulu archidieceșanu, respective afacerile lui interne, precumu: regularea afaceriloru sale interne;
- d) cari se referescu la archidieceș'a intréga, vâ se dica la totalitatea credintiosiloru archidieceșani, precumu: la obiectele ce se referescu la organisarea, regularea s'au arondarea archidieceșei in totalu ori in parte, in câtu nu cadu si nu potu cadé in competinti'a speciala a unui s'au altui senatu singuraticu;
- e) pertractarea si decideré cauzei disciplinari asupr'a vreunui'a din membrii s'au oficialii consistoriului archidieceșanu;
- f) alegerea directorelui institutulu archidieceșanu, dupa ascultarea corpulu profesoralu, precumu si pertractarea si decideré disciplinaria in privinti'a aceluia-si.

§. 9. De competinti'a senatulu bisericescu apartienu in sensulu §. 121 alu statutulu organicu si dupa natur'a lucruriloru, inca urmatórele:

- a) a starui, că preotimea archidieceșana sê se inainteze si distinga dupa meritu;
- b) a dispune, examiná si intari alegerea diaconiloru, capelaniloru, parochiloru, protopresbiteriloru, si preste totu a clericiloru.
- c) a publicâ concurse si a alege pre profesorii la despartimentulu teologicu alu institutulu archidieceșanu andrei-énu;
- d) a pune in protopresbiteratele vacante (celu multu in terminu de 8 dîle) administratori protopresbiterali interimali;
- e) a primî in institutulu archidieceșanu andrei-énu pre tinerii, cari se insinua spre pregatire catra tagm'a preotiescă;
- f) a hotari dupa propunerea corpulu profesoralu asupr'a primirei clericiloru in internatulu seminariulu;
- g) a impartî intre preotii archidieceșani ajutóriele de ori ce felu dela statu sêu din fondurile archidieceșane, dupa ascultarea oficielu protopresbiterali;
- h) a conferi ajutóriele anuali pentru edificarea, repararea si adaptarea de biserici, precumu si pentru acuirarea de realitati spre imbunatatirea starei materiali a preotiei archidieceșane;
- i) a publicâ concursu si a conferi stipendie din ajutóriulu dela statu sêu din fondurile archidieceșane, pentru tinerii cari se pregatescu pentru trépt'a preotiei, in sensulu dispositiuniloru sustatórie;
- j) a visitâ despartimentulu teologicu alu seminariulu archidieceșanu.

§. 10. De competinti'a senatulu scolasticu in sensulu §§-loru 122,—131 inclusive ai statutulu organicu si dupa natur'a interna a lucruriloru, apartienu inca urmatórele agende:

- a) a primî in institutulu archidieceșanu pre tinerii, cari se pregatescu pentru sarcin'a invetiatorésca;

b) a publicâ concursu si a alege pre profesorii despartimentulu pedagogicu alu institutulu archidieceșanu;

c) a impartî intre invetiatorii din archidieceșanu — intre cari se numera si catechetii — ajutóriele dela statu s'au din fondurile archidieceșane dupa ascultarea oficielu protopresbiterali, că inspectorate districtuali scolare;

d) a dá invetiatoriloru si catechetiloru bine-meritati laudatorie s'au remuneratiuni;

e) a visitâ institutulu archidieceșanu, despartimentulu pedagogicu;

f) a escrie concursu si a impartî stipendie, din fondurile archidieceșane pentru studenti in sensulu normativelu si dispositiuniloru sinodali;

g) a ingrigi pentru caus'a pensiunarei invetiatoriloru.

§. 11. In competinti'a senatulu epitropescu, in sensulu celoru specificate in §. 132 pana la 137 incl. alu statutulu organicu, cadu inca urmatórele obiecte:

- a) a revedé in totu anulu ratiociniulu bisericescu ale comunelu bisericesci si protopresbiteratelu;
- b) a revedé din anu in anu fundulu instructu alu arhiepiscopiei (§. 132, p. 1, statutulu organicu);
- c) a visitâ institutulu archidieceșanu in privinti'a economica.

III. Protocolulu de esibite.

§. 12. Ori ce harthia oficiôșă adresata catra consistoriulu archidieceșanu dela vre unu oficiu, ori neoficiôșă, asternuta la consistoriu prin vre-o partida, are a se dá la protocolulu de esibite.

§. 13. Protocolistulu nu-i e iertatu se respinga nici o harthia, ce se asterne la consistoriu, éra de afla harthia defectuôșă, se faca atentu pre aducatoriu la reintregirea defectelu esentiali.

§. 14. In privinti'a harthieloru supuse timbrului, are protocolistulu se observe legile de timbru esistente, si conformu acestor'a se dea indrumarile de lipsa partiloru.

§. 15. La protocolu nu se pôte petrece nici o cerere s'au rugamente verbala, si nici harthia nu se pôte primî sub conditiune, că mai târdiu, s'au numai dupa ce se voru implini unele conditiuni anumite, sê se improtocoléze.

§. 16. Protocolulu are se stea deschisu pentru suplicanti ori partide in dîle de lucru dela 9 pana la 12 ôre inainte, si dela 3 pana la 6 ôre dupa amédu, éra in dumineci si sêrbatori numai inainte de amédu dela 11 pana la 12 ôre.

§. 17. Afara de cancelari'a arhiepiscopesca si dupa ôr'a de inchidere nu se mai pôte primî la protocolu nici o harthia. Harthiile, ce sosescu prin posta dupa inchiderea protocolulu sê se improtocoléze sub datulu urmatoriu.

§. 18. Protocolulu vâ cuprinde urmatórele rubrici: a) pentru numerulu curentu; b) datulu presentarei; c) oficiulu s'au partid'a, dela carea vine actulu; d) meritul, e) numerulu legatoriu; f) datulu decisului; g) sectiunea si numerulu registraturei.

§. 19. Protocolistulu se cerceteze si numere aclusele unui esibitu si se le insemneze cu numerulu protocolulu si alu anulului curentu, si aflandu, ca lipsesce vre-unu aclusu, se noti-

fiace acésta pre esibitu sub numerulu protocolului. Elu nu póte lasá oficiulu pana na a improtocolatu tóte esibitele sosite in o di.

§. 20. Pieseale indreptate catra presidiu precum si cele cu bani se predáu acestuia nedessigilate si nedesfacute. Afara de aceste casuri presidiulu nu póte primí nemidilocitu alte harthii indreptate catra consistoriu. Despre banii incursi se face unu registru si pre langa acest'a se transpunu indata la cass'a epitropiei spre pastrare.

§. 21. Protocolistulu dupa terminarea improtocolarei esibiteloru, incheie protocolulu si-lu asterne presidiului impreuna cu harthiile intrate si improtocolate, care revedindu-lu si desemnandu referentulu subscie in urma si fie-care cóla deosebitu, si apoi 'lu restituie impreuna cu esibitele protocolistului. Déca acela'si ar' oprí vre-o harthia la sine, se insemneze acésta la numerulu respectivu.

§. 22. Protocolistulu e datoriu a provedé la registratura fie-care actu singuraticu cu anteactele lui, daca se afla, si apoi ale transmite fora amenare cele urgente indata referintiloru respectivi, precum si a duce pentru fie-care referate câte o consemnare deosebita, in care actele oficiali vinu a se insemná in ordine.

§. 23. Din protocolulu esibiteloru se se face unu indice alfabeticu, care se cuprinda numele partiloru ori alu oficiiloru respective in ordine alfabetica, mai incolo numerii protocolului referitoriu la acelu obiectu cu insemnarea acestuia pre scurtu si in fine numele referentului.

IV. Siedintiele consistoriali.

§. 24. La impartirea actelor spre referare, presedintele se iá privire la ace'a, cá referentii se fia de o potriua ocupati, cá fie-care referentulu se aiba ocaziune a practisá in toti ramii oficiului, si cá actele, ce se tienu de acela'si obiectu, se se imparta aceluia-si referentulu. Inainte de a se superá unu obiectu datu unni referinte spre referare, nu se póte face vre-o schimbare in persón'a acestuia, afara de casurile legali, ori din alte cause motivate (§. 4).

§. 25. Fia-care referentulu este obligatu a portá unu libelu de referade despre primirea si referarea actelor sale, care la primirea actelor se vá conferá cu consemnarea protocolistului (§. 22), éra pre acésta o va subscie insusi spre adevierirea celorl primite.

§. 26. Presidiulu are dreptu a luá privire ori si candu in libelele de referada, a urgá referarea actelor insemnate acolo, ori de a cere disluciri despre cauzele ce impedece referarea.

§. 27. Obiectele urgente se referéza si decida inainte, apoi urmeze celelalte in ordine dupa numerii protocolului asiá, cá cele ce stáu in nexu intre sine au a se luá la olalta.

Presidiulu si referentulu suntu respundietori pentru observarea acurata a acestei instructiuni.

§. 28. In cauzele procesuali, precum si in altele mai ample si mai complicate, ce se supunu pertractarei si decideri consistoriului, referentulu se face unu estrasu, care se cuprinda tóte imprejurarile esentiali, motivele juridice-canonice si dovedite, si in care se se suleve documentele asternute si locurile deciderie din fasiunile marturiloru si din dechiaratiunile esertiloru, aducendu-se astufeliu votantii in pusetiune de a puté cunósce si judecá din fundamentu statulu pertractariloru.

La obiecte de mare importantia se potu denumi si doi referinti si se póte alege si o comisiune speciala spre acestu scopu.

Presedintele póte luá privire in estrasu si inainte de referare in siedintia.

§. 29. Referentulu se iá la fie-care actu singuraticu o cóla de referatu, pre a carei parte de-a stâng'a se se scrie numerulu protocolului si starea lucrului, éra pre cea de-a drépta votulu si proiectulu de espeditiune.

Déca estrasulu respective conceptulu vá constá din mai multe cóle de harthia, atunci tóte cólele se cóse cu unu firu de gaitanu de metase s'au atia, si capetele acestei'a inodandu-se, se sigileza cu sigiliulu referentului s'au alu

consistoriului; éra cólele se se insemne fie-care deosebi cu numerulu curentu si cu alu protocolului si alu anului.

§. 30. Sentintia respective conclusulu se fie chiaru si precisu, éra motivele basate pre canónele bisericei nóstre si pe legile si institutiunile sinodali ale provinciei nóstre metropolitane. Asemenea si proiectulu de espeditiune se fia de asia, cá din cuventu in cuventu se se póta descrie la espeditura. Totu odata se se insemne pe faci'a prima din launtru a referatului ori si din afara: câte espeditiuni si pentru cine se se face, precum si ca conclusulu se se scrie separatu ori pre esibitulu insu-si.

§. 31. Afara de unele afaceri de totu neinsemnate pure formali si grabnice, cari se potu superá fora amenare prin presidiu, dara au a se aduce in procsim'a siedintia la cunoscentia consistoriului archidiecesanu, tóte celelalte obiecte oficiali se referéza si decida regulatu in siedintia consistoriale dupa natur'a lor.

§. 32. Presidiulu va ingrijí, ca siedintiele consistoriali se se tiena regulatu, si adeca: ale senatului bisericescu odata in septemana, ale senatului scolariu odata in doue septemani, éra ale celorlalte de câte ori vá cere trebuintia.

La casuri urgente ori la propunerea vre unui referentulu se potu tiené siedintie si extraordinarie de câte ori va fi de lipsa. Siedintiele consistoriali se aducu la cunoscentia asesiloru respectivi celu pucinu cu o di inainte de tienera lor.

§. 33. Presedintele deschide si inchide siedintiele, priveghiédia pentru demnitatea acestor'a, sustiene pacea si ordinea si ingrigesce pentru mersulu regulatu prescisu alu consulariloru.

La aducerea unni conclusu validu se cere in singuraticile senate pre langa presidiu presentia a celu putienu patru asesori din acelasi senatu, éra in consistoriulu plenariu a celu putienu noue asesori consistoriali. La casuri urgente s'au de bóla, s'au de ori ce alta impedece se póte completá numerulu prescisu de patru asesori la vre-unu senatu singuraticu cu alti asesori din celelalte doue senate.

§. 34. Procesele se referéza prin cetirea estrasului, éra alte obiecte verbalu. Referentulu póte cu invoierea presidiului referá si procese verbalu, dara acésta nu-lu scutesce dela compunerea estrasului in scrisu.

Atátu presidiulu cátu si fie-care asesoru suntu indreptatiti a luá privire in fie-care actu ori a cere cetirea aceluia, precum si a pune intrebari referinteli in privintia obiectului.

§. 35. La consultare presedintele supune desbateri obiectulu, ce este se se decida.

Votarea o incepe referentulu, cu cetirea opiniunei sale facute in scrisu, care trebue totu odata se cuprinda in sine si proiectulu de espeditiune. Presidiulu nu are dreptu a interrompe pre referentulu ori pre altu votantu in espunerea si desvoltarea pareriloru sale si nici a restringe cátu-si de pucinu libertatea in darea de parere. Elu póte dá desluciri si trage atentiunea votantiloru la impregiurari, dara a s'a parere numai dupa votare si-o póte manifestá si, déca voiesce, trece si la protocolu.

§. 36. Dupa terminarea desbateri se póte unu votantu abate dela parerea s'a de mai nainte, schimbandu-si convingerea, pana ce adeca presedintele nici nu a enunciatu definitiv conclusulu. Dupa enunciarea acestuia pertractarea nu se mai póte incepe din nou.

§. 37. Presedintele enuncia conclusulu dupa parerea, pentru carea au votatu toti votantii ori maiortatea acelor'a. Déca votulu maiortatei mai cuprinde unu adausu, o esmitere, ori o modificare, atunci se se insemne acésta indata in proiectulu de espeditiune. Erori gramaticali, prin cari esentia conclusului nu se atinge, le póte indreptá si presidiulu.

Déca voturile se impartu intre doue s'au mai multe pareri de-o potriua, atunci parerea, la carea se alatura presedintele, decide.

§. 38. Déca conclusulu diferesc esentialu de propunerea referenteli, atunci nevoindu acest'a, secretariulu se insarcinéza cu compunerea espeditiunei. Atátu referentulu, cátu si secretariulu in casulu amintitu, suntu detori a subscie proiectulu de espeditiune.

§. 39. Despre fie-care siedintia se duce unu protocolu, in a carui frunte se insémna diu'a siedintiei si numele celorl presenti, adeca: alu presiedinteli, alu asesiloru consistoriali si alu secretariului.

Pe frantur'a stanga vine numerulu protocolului si prescurtu cuprinsulu obiectelor oficiali, ce au venitu la pertractare in ordinea, in carea s'au referatu.

Decurgerea votarei si esentia conclusului se se scrie in estrasu scurtu pe frantur'a cea drépta.

Fiindu conclusulu adusu in unanimitate, este destulu numai a se amintí acésta impregiurare; déca inse opiniunile ori in privintia lucrului principalu, ori in privintia motivarei ar' diferi, atunci se se insemne si opiniunea contraria impreuna cu motivarea ei in intregu cuprinsulu si pre lenga observarea, cá cari si cáti votanti au votatu pentru conclusu, si cari si cáti pentru opiniunea contraria, precum si cá la a caroru propuneri au urmatu acestea.

§. 40. Protocolulu siedintieloru se subscie de presiedintele si de secretariu si se autentica in siedintia procsima. Elu nu póte avé nici unu aclusu.

Cólele protocolului siedintieloru se aduna in ordinea cronologica si se léga la finea fia carui anu.

§. 41. Conclusele astfeliu aduse se provedu de catra presiedinte cu cuvintele: „se se espedeze“ si cu subscrierea aceluia-si predanduse apoi secretariului consistorialu, care se vá ingrigi pentru de a se trece mai antaiu la protocolulu esibiteloru in rubrica: „Datulu decisului“, apoi pentru espedarea lor.

V. Espeditur'a.

§. 42. La espeditura inca se duce unu protocolu de espeditiuni cu urmatóriele rubrici: a) pentru numerulu curentu; b) pentru numerulu protocolului esibiteloru; c) pentru oficiulu s'au partid'a, catra carea se face espeditiunea; d) pentru diu'a espedarei; e) pentru adevierirea primirei din partea oficiului postalu s'au a partidei.

§. 43. Pentru acurat'a espedare a concluselor se ingrigesce secretariulu consistorialu. Acelea indata dupa primire se impartu scriitoriloru spre purisare. Cele ce suntu insemnate de presiedintele ori de referentulu cá urgente, precum si cele cu vre-unu terminu se se decopieze mai intaiu, éra celelalte in ordinea cum urmeza.

§. 44. Dupa purisare espeditiunile se collationéza cu conceptulu originalu, si, spre dovéda, cá acésta a urmatu, atátu numele mundanteli cátu si a colationatoriului, precum si diu'a se se noteze pre conceptu.

§. 45. Espeditiunile mundate si collationate secretariulu le duce la presidiu spre subsciere.

Afara de sentintiele in cause procesuali, cari vinu a se subscie de presiedinte si de referentulu, — tóte celelalte espeditiuni precum: rapórtu catra sinodulu archidiecesanu si consistoriulu metropolitanu, corespundintie cu oficiile straine, ordinatiuni, cercularie etc., se subsciu numai de catra presiedinte.

Sentintiele, cerculariele si documentele consistoriali se provedu si cu sigilulu oficialu.

§. 46. Candu espeditiunea se face prin posta, acea se provede (fia scrisóre ori pachetu) cu sigilulu, numerulu si numirea consistoriului pe cuvertu.

Fia-care espeditiune se petrece la protocolulu de espeditia (§. 42).

§. 47. La espedarea de bani séu alte pretiose espeditiunea se se face in sensulu prescisoru postali.

§. 48. Actele, cari remanu la consistoriu, se depunu la archivulu consistorialu.

VI. Registratur'a.

§. 49. Actele consistoriali se voru tiené la registratura in ordine si in evidentia.

§. 50. Registratur'a se imparte in urmatóriele despartieminte insemnate cu numerii romani:

I. Consistoriulu plenariu: a) obiecte oficiale; b) obiecte disciplinari; c) obiecte micste.

II. Senatul bisericescu: a) obiecte oficiale: ordinatiuni si emise mai inalte, dela sinodulu archidiececanu etc.; b) cauze matrimoniale; c) cauze disciplinari si civile; d) concurse, edicte etc.; e) obiecte mestecate.

III. Senatul scolariu: a) obiecte oficiale; b) obiecte micste.

IV. Senatul epitropescu: a) obiecte oficiale.

§. 51. Protocolistulu, care este totu odata si archivariu, vá aduná actele si le vá separá cu grigia dupa despartiemintele insemnate in §-lu precedente, punendu pre celea ce stau in legatura la olalta in fasciculi deosebiti.

§. 52. Fia-care actu nou oficialu vá primí unu fasciculu nou; éra acelea, cari cu privire la nessulu amintitu in §-lu precedente, se referescu la ante acte ce se afla deja in archivu, au a se asiediá numai la acestea, in ordine cronologica, fara privire la anulu in care au intratu.

§. 53. Fasciculi vinu a se pachetá usioru intre doue table tari de harthia grósa. Tabl'a prima a pachetului se insémna cu numerulu despartimentului registraturei, cu numerulu anului si cu numerulu fascicului respectiv.

§. 54. Fiacare actu, cátu soscesce la archivu, se insémna cu numerulu despartimentului si fascicului de cari se tiene, pentru cá apoi cu aceste semne sè se petróca in registrulu archivului dupa numerulu protocolului. Rubric'a prima a registrului se imple cu numerulu protocolului in ordine cronologica, era a dou'a cu numerii despartimentului si a fascicului. —

§. 55. Indicele protocolului (§. 23.) póte servi si de indice alu archivului, petrecandu-se in rubric'a ultima a acelui'a fia-care actu su-peratu si cu numerii registraturei.

§. 56. Archivariulu respective protocolistulu nu e indreptatitu a lasá pre partile private sè ia privire in acte, séu copii dupa acelea, fara scirea presidiului.

§. 57. Membrii consistoriali referinti potu cere acte din archivu spre intrebuintiare oficiala ori si candu pre lenga adeverintia. Adeverintia despre acést'a se pune la locul actului primitu.

§. 58. Ordinatiuni oficiale, recuisitiuni si corespondintie dela alte officii, protocóle, publicatiuni, consemnari, proiectate de expeditiune

si raporte oficiale nu se potu estradá partiloru de locu.

Actele partiloru inse li-se potu estradá la cererea loru si la dispositiunea consistoriului pre lenga adeverintia, ce se vá pune la actele respective.

§. 59. La archivu se tienu in evidentia tóte afacerile si ordinatiunile consistoriali cu terminu, pentru a caroru realisare consistoriulu din oficiu trebuie sè se ingrigiésca. Spre acestu scopu se vá compune si portá unu diariu de termine si urzorie cu urmatóriele rubrici: a) pentru numerulu protocolului ordinatiunei respective b) pentru numirea celui insarcinatu cu indeplinirea ordinatiunei consistoriali, respective a oficiului insarcinatu séu recuiratu, mai incolo diu'a espedarei si cuprinsulu pre scurtu c) pentru terminulu pusu pentru inleplinire, d) pentru raportulu asternutu séu impartesirea facuta, in casulu contrariu diu'a in carea s'a urgatu.

Sibiiu, 14 Martiu, 1877.

Dela consistoriulu archidiececanu.

Nr. 695. Plen.

Proiectu de lege

pentru incompatibilitatea oficielor invetiatoresci si profesorale.

§. 1.

Fiindca face in interesulu invetiamentului, cá celu ce primesce asupra-si unu oficiu invetiatorescu séu profesoralu, se-lu póte cu esactitate neimpedecatu de alte ocupatiuni, se enuntia incompatibilitatea oficielor invetiatoresci si profesorali cu ori-ce altu oficiu sistemisatu séu beneficiatu, cu cari ar' poté se aiba locu vre-o colisiune de ori-ce natura, ce ar' poté impedecá pre invetiatoriu séu profesoru in portarea dirigatoriei sale.

§. 2.

Sub conditiunile prescrise in §-lu precedente invetiatoriulu in specialu póte fi reprezentante alu comunitatiloru, sínódeloru si congreselor bisericesci; elu póte fi reprezentante comunalu, opidanu, cetatienescu, cercualu séu comitatensu, membru alu reuniuniloru scientifice literarie, economice, si alu judiciului de juria; asemenea póte elu ocupá ori-ce oficiu si a esericiá ori-ce dreptu in sfer'a constitutiunei bisericesci si lumesci, afara de oficiele si ocupatiunile, ce suntu espresu oprite in §§. urmatori.

§. 3.

Invetiatoriulu si profesorulu nu póte ocupá totu deodata:

- unu oficiu stabilu sistemisatu de statu, fia acel'a supusu denumirei séu alegerei;
- oficiulu sistemisatu de primariu séu notariu comunalu séu cercualu séu presiedinte in comitetulu comunalu;
- elu nu póte fi advocatu, nici cu treburi advocatiali nu se póte ocupá fara numai in caus'a s'a propria;
- elu pre timpulu prelegeriloru nu se póte ocupá nici cu alte servitii in cancelarii publice séu private;
- elu nu se póte ocupá cu atari servitie si lucruri, ce i-ar' poté detrage din védi'a si onórea s'a.

§. 4.

Invetiatoriulu si profesorulu nu póte fi totu de odata:

- epitropu parochialu, protopresbiteralu séu consistorialu;
- parochu;

- protopresbiteru séu administratoru protopresbiteralu;
- asessoru consistorialu cu referada ordinaria si salarisatu;
- secretariu, fiscalu séu defensoru alu legiloru la consistoriu.

§. 5.

Invetiatoriulu si profesorulu, care va lucrá in contr'a acestoru dispositiuni, se va luá de catra consistoriu in cercetare disciplinaria.

§. 6.

Acést'a lege intra in vigóre cu 1 Septembre 1877.

§. 7.

Cu efectuirea acestoru dispositiuni se insarcinéza consistoriulu archidiececanu.

Sibiiu, 14 Martiu 1877.

Dela consistoriulu archidiececanu.

